

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 an 10 cor.
pe 12 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

Cătră on. abonați.

Rugăm pe on. abonați, să binevoiască a-și renoi cu toată graba abonamentul și la tot cazul mai târziu până în 7/20 Iulie c. ca să nu li-se întrerupă trimiterea ziarului. Celor ce nu-și vor fi renoiți până la acest dat abonamentul, după procedura introdusă la expedie. ziarul încetează a le merge fără a putea observa vre-o considerație de una sau alta persoană.

Observăm și aceea că celor ce vor trimite mai târziu costul abonamentului, nu le vom putea servi cu numeră dela începutul semestrului, ci numai din ziua plătirii, pentru-că foaia apare numai în atâtea exemplare, câți abonați are.

ADMINISTRAȚIA.

GRECII

(Ș.) Vitejii dela Domocos ear își fac de cap. De mai multe săptămâni se vorbește adică și se scrie despre faptele lor — urite. Căci nici după pățania din urmă — când au fost bătuti zdravăn de Turci (fără nici o împotrivire însă, după cum știm, ci oștirea lor întreagă a rupt-o la fugă când au zărit un Turc pe înălțimile dela Domocos) — n'au învățat minte, ci caută ceartă cu luminarea.

Acum s'au legat de frații nostri din Macedonia.

Pe când Ungurii cei lăudaroși, stăpânitorii din Budapesta, fac adică plan să mai rezeze din puținele drepturi ce le avem chiar în privința școlilor și bisericilor, p'atunci Turcii cei urgisiți de lumea întreagă, dau drepturi tot mai multe fraților nostri din Macedonia, drepturi pe care de altfel Grecii, Bulgarii și Sârbii d'acolo le au de mult: să țină adică în bisericile lor slujba dumnezeiască în limba maicei lor. Din păcate, și mai ales din pricină că Turcii erau tembeli pe d'oparte, pe de altă parte pentru-că România nainte vreme n'avea cuvânt să se amestece în daraverile ce-i privesc pe frații nostri din Macedonia, Românii d'acolo bisericeste erau supuși patriarhului (grec) dela Constantinopol. Și fiind-că n'au nici școli de cât de când îi ajută, cu jumătate milion pe an, România, mulți dintre ei s'au grecizat în felul acesta și dacă nu se schimba în bine soarta lor, erau primejdii să peară toți, ceea-ce li-ar fi venit la socoteală grecilor hrăpitori.

Mulțumită purtării de grije a României însă, frații d'acolo au primit acum de curind dreptul ca în bisericile lor slujba dumnezeiască să se facă în limba românească.

Se știe ce a făcut atunci patriarhul: a protestat la Sultan și a cerut stăpânirii turcești să nu-l ajute pe Români în nici un chip, ci să le ia drepturile date. Ear când a văzut că Turcii stau la îndoială, patriar-

chul a asmuțat pe toți Grecii împotriva Românilor.

S'au iscat în felul acesta tulburări în mai multe sate și orașe. Grecii obraznici au intrat chiar în biserică și acolo s'au luat la bataie cu Românii (Se înțelege: au avut curagiul acesta numai unde ei erau de trei ori mai mulți de cât frații noștri, și aveau și arme, pe când Românii n'aveau, căci Românul merge la biserică cu frică de D-zeu, ear nu cu pistoale și hangiere!) Au năvălit apoi asupra consulului român Pădeanu, pus de M. Sa Regele Carol I al României să păzească acolo de soarta Românilor din Macedonia și să dea de veste când li-se face vre-un neajuns... Sute însă l-au atacat în mijlocul orașului Bitolia... Voinicul de Român nu s'a lăsat însă, deși era singur... Ear știrile din urmă ne vestesc că trei-spre-zece greci arestați la Ianina pentru că au atacat în stradă pe consulul român Pădeanu, au fost osândiți de tribunalul de acolo la închisoare dela o lună la două luni. Alți 11 greci, au fost osândiți la închisoare de câte 25 de zile.

În aceeași vreme se vestește, că din porunca Sultanului marele vizir a ordonat telegrafic valiului din Ianina să pună îndată în libertate pe preotul român macedonean Constantinescu, arestat de caimacanul din Perivoli și maltratată din cauză că a citit liturgia în limba română.

Va să zică nu li s'a sfetit Grecilor, ori cât s'au arătat de îndrăzneți.

Asta i-a făcut și mai turbați.

Ucigașii lui Stadella.

F. de Mênil

— Astfel ne-am înțeles, zise un bărbat învelit într-o manta sură, trei sute de pistoli*) : jumătate înainte, și în monedă bună venețiană

în osteria**), unde deja amețiți de aburii vinului greu, dormitau pe bănci niște bețivi, ale căror haine murdare ascundeau rău pumnale cu tășul luminos, aceste cuvinte fură pronunțate cu glas încet.

Cei doi sbiri cărora le erau adresate aceste cuvinte se consultară cu privirea pentru ultima oară.

Cel mai mare răspuse :

— Mai adaugă cheltuelile de călătorie, locuință și hrană, pe cât timp va dura expedițiunea; nu-i așa Lorenzo?

Acesta aprobă cu un semn.

— E prea mult, mai zise bărbatul cu haina sură. Dar gândiți-vă că trei sute de pistoli, e plătit mai mult decât trebuie.

— Rinaldo a vorbit, zise Lorenzo, suntem oameni cinstiți și nu vrem să vă pricinuim pagubă. Trei sute de pistoli este prețul aci, în Veneția. Este drept că cheltuelile de stramutare să fie socotite deosebit. Acesta este cuvântul nostru cel din urmă.

Bărbatul suspină :

— Țin foarte mult ca lucrul să se facă; dar e prea scump!

*) Un pistol făcea 10 franci.

**) Căreimă, ospătarie italiană.

— Toate se scumpesc în republică, observă Lorenzo. Nu mai e timpul, când pentru o sută de pistoli puteai vinde răsbunare în bună pace și să-ți faci meseria în bună credință.

— Meseria nu mai merge, adăugă Rinaldo. Legile sunt prea bune; numărul nașterilor scade: deci moartea trebuie să coste mai scump!

— Să vedem, mai gândiți-vă. Nu este acesta prețul vostru cel din urmă?

— Noi luăm două sute de pistoli pentru a trimite într-o lume mai bună pe cineva, a căruia prezentă devine supărătoare. Dar ei sunt doi, nu-i așa? Vă lăsăm totul cu trei sute de pistoli la care se adaugă cheltuelile de transport.

— Ceea ce e zău un preț potrivit.

— Cu atât mai mult că între ei este și o femeie, și, cât despre mine, nu-mi prea place asemenea treabă.

— Ei! e mai puțin periculos, zise cu ne-rușinare tovarășul celor doi sbiri.

— Nu primejdia ne înspăimântă, încheie Lorenzo. Dar în cazul de față nu operăm conform cu condițiunile obicnuite, suntem nevoiți să mergem să lucrăm într'un oraș, pe care nu-l cunoaștem.

— Tot e cam scump pentru a-l omorî.

— De, observă Lorenzo, cu filozofie, trebuie să trăim.

Bărbatul cu mantaua sură aruncă o privire în jurul sălei. Bețivii adormiseră, lampa abia mai lumina. El scoase din cutele hainei sale o pungă plină.

— Eată două sute de pistoli arvună, zise el foarte încet.

Și pe când, Lorenzo făcea gestul de a deslega băerile :

— Poate c'at face mai bine să nu-i numerăm aci, când lucrul va fi terminat, vă voi da restul.

Aruncă un galbin pe masă, numără cu băgare de seamă restul, pe care stăpânul osteriei i-l înapoiase, apoi se urcă într-o gondolă care alunecă pe canalul luminat de lună, desemnând pe apa neagră dungă de lumină tremurătoare.

— Bieții copii, zise Lorenzo, când bărbatul dispăruse.

— Pentru-ce le plângi soarta? Ce-ți pasă de amorul și vârsta lor?

— Pentru-că, Rinaldo, și eu sunt tânăr și iubesc. Și dacă n'ar fi, ca să mă însor cu Angiolina — al căreia sgârcit de tată îmi cere zestre — cred că aș lăsa pumnalul să ruginească în teacă!

— Și al meu s'ar înroși foarte rar, dacă n'aș avea acasă o femeie și doi copii, care plâng de sărăcie și țipă de foame.

Lorenzo făcu un gest nehotărît. Muia degetul în pata de vin care năclăia masa, desemnă chipul grosolan al unei inimă, în care se imbinau litere, apoi adăuse după un moment :

— Crezi tu că e necesar să omorîm și femeia?

— Dar nu ne-am înțeles astfel?

Aşa, că mai zilele trecute au dat năvală asupra unui — mort, nevoind să lase pe fratele mortului să facă înmormântarea româneşte, ear când acesta a stărui şi a adus preot român, Grecii nu i-au lăsat pe Români să intre în cimitir, ci aceştia au fost siliţi să ducă mortul afară în câmp; ş'acolo i-au săpat groapa. Ear carul pe care era purtat mortul, a fost sfărmat de Greci. Patru zile a ținut lupta până ce Românii au isbutit să aşeze la cele veşnice pe fratele lor Hristu Dumitru...

Şi cu toate acestea, tot ei fac gură, ei strigă şi trimit plânsori la Sultanul din Constantinopol, zicând că Românii nu-i lasă în pace. . . După ce au săvârşit adevărate sălbătăcii, apoi pe de asupra se mai arată şi mincinoşi...

Tot ce fac, se înţelege, are spriginul stăpânirii greceşti din Atena. Fără acest sprijin nici patriarhul din Constantinopol nu ar fi uneltit împotriva Românilor.

Eată răsplată pentru binele în care se răsfaţă Grecii din România.

Să nu uite însă păcătoşii, că din pricina obrazniciei lor România, înainte cu câţiva ani, se simţise îndemnată a rupe ori-ce legătură diplomatică cu Grecia. . . Tremurau atunci Grecii de prin România că stăpânirea acesteia o să-i joace puşintel, să dea astfel de veste voinicilor lor fraţi din Grecia, celor vestiţi prin fuga lor dela Domocos, că nu va fi bine ca ei să se ia harţă cu Românii biruitori la Plevna...

N'a chezăşuit nimeni însă, că în cele din urmă, România văzând ticăloşia grecească, nu o să ia măsurii carei să taie Grecilor pentru totdeauna poftă de a face pe grozavii.

Toate trebuie să albă hotar!

Episcopul Leticii şi DMKE. Am reprodus şi noi după „Zastava“ ştiria comunicată de altfel şi de zărele maghiare, că episcopul Leticii din Timişoara, este patronul societăţii panmaghiare DMKE. Se înţelege, ne-am indignat de atâta uitare de sine a prelatului unui popor, ce

se zbate amarnic, în lupta pentru apărarea vieţii sale naţionale, declarată tocmai din partea societăţilor de soiul acesta.

În „Zastava“ de ieri, vine acum însuşi episcopul Leticii şi clarifică afacerea. Episcopul declară, că înainte de alegerea sa de patron, nimeni n'a conferat cu dînsul, n'a fost nici present la adunarea generală a societăţii DMKE, în care s'a întemplat alegerea sa, şi când i-a fost adusă la cunoştinţă alegerea, imediat a declinat dela sine onoarea de patron.

În urma acestei declaraţii, întâtu de toate ne simţim obligaţi a retracta cuvintele, pe care indignarea ni-le-a dictat în condei, la adresa episcopului Leticii. Suntem fericiţi că ne-a dat prilejul nu numai a-l scuza pe deplin, ci chiar a-l aduce cele mai sincere elogii, pentru chipul demn şi bărbătesc, cu care a rezolvat o obrăznicie unică în felul său. Nici de mijloace de acestea nu se ştie apostolii cari vin în numele unei culturi, pe plaiurile noastre.

Episcopul ev. ref. Bartók György în Bucureşti.

S'a putut ceti şi în zărele maghiare, că episcopul ev. ref. din Cluj Bartók György, a petrecut câte-va zile în Bucureşti. Pentru regularizarea afacerilor bisericii ev. ref. de acolo. Episcopul acesta Bartók, este unul dintre cei mai neîmpăcaţi duşmani ai Românilor, care în ancheta convocată de ministrul de culte Berzeviczy a zis, că în şcoalele de stat, nu numai religia dar şi oşa numita limba rituală, să fie maghiară. Cunoşcând politica făţarnică a guvernului, care vrea să-i folosească pe preşi pentru politica sa de naţionalităţi şi edificarea aşa numitului stat naţional unitar maghiar prin ajutorul lor crede s'o îndeplinească, ne îndoim foarte mult că dl Bartók „afaceri bisericeşti“ a mers să reguleze în Bucureşti. În şirul discuţiunii budgetare, însuşi contele Tisza ministru preşedinte a declarat că guvernul în politica naţionalităţilor şi la edificarea statului unitar naţional maghiar, primeşte foarte bucurios colaborarea bisericilor. După contele Tisza, datoria asta incumbă mai ales bisericilor rom. cath. şi reformate. Dar ceva

treceau cântăreţii capelei sextine veniţi din curiozitate la slujba din Latran.

Conversaţiunile se animau:

— Eu pretind, zicea un diletant, că Rossi este primul compozitor de muzică religioasă.

— După părerea mea, răspundea altul cu un accent pronunţat neapolitan, Stradella este cel mai mare muzicant din lume.

„Lazzarone“, răspundea Romanul cu un ton de dispreţ, şi deja amicii comuni se repeziau pentru a separa pe cei doi adversari, cari de altcum nici nu visau să se bata.

— Cunoaşteţi oratoriul Stului Ioan Botezătorul, care va fi cântat astăzi?

— Dar se execută pentru prima oară.

— Ah! credeam că a fost deja cântat la Veneţia!

— „Cât despre mine“, zicea un moşneag, „nu cred-că vre-o operă de felul acesta s'ar putea asemăna cu San-Alessio de Landi, pe care l'am aplaudat în tinereţe“.

Dar fără a se mai ocupa de cântăreţul, cu părul alb grupa se îndesia către un tiner artist, care cu instrumentul subsuoară urca a lene treptele pieţei.

— „Hei! Stefane dă ne câte-va desluşiri despre noua operă“.

— „E măreţ“, răspundea Stefano. „Stradella va întuneca gloria predecesorilor săi!...“

*) Lazzarone, oamenii soracl din Neapol, aci în semn de batjocură.

(Va urma).

nou n'a spus cu asta, pentru-că politica aceasta a fost deja practică, şi de predecesorii săi.

De mult o ştim noi deja, că încă pe vremea lui Széll, guvernul a iniţiat două acţiuni pentru organizarea maghiarilor din străinătate. Una în România, alta în America. Şi ca acţiunile să poată fi urmate cu succes, le-au îmbrăcat în haină religioasă. Pentru acţiunea din România şi azi guvernul licuidează 30,000 cor. la mâinile episcopului de Szepes Szmeccsányi Pál, ca şi către preşedintele societăţii S. Ladislau, din fondul secret, pentru-că în budget nu e arătată suma. Ear la America trimit mereu preoţi în serviciul misionar al acţiunii de mântuire de rasă.

Va fi consult deci a urmări cu atenţiune nu numai pe episcopul Bartók ci şi pe aceia, cari pe prelaţi îi pun în slujba politice ce urmăresc.

Serbarea dela 2 Iulie.

Eată descrierea cortegiului istoric care se va desfăşura în Bucureşti la 2 Iulie 1904:

Cortegiul istoric va închipui intrarea în Suceava a lui Ştefan-cel-Mare, însoţit de Vlad-Tepeş, după-ce a luat domnia.

Cortegiul va porni dela şosea, şi trecând prin faţa tribunelor ridicate pe piaţa Victoriei, va străbate Calea Victoriei şi Bulevardul Elisabeta.

El va fi format din grupuri de călăreţi, purtând costumele şi armele timpului, aranjaţi în ordinea următoare:

„Buciuşaşii“, cu lungi biuciume pe după gât, merg în fruntea cortegiului.

„Toboşaşii“, având fiecare tobe de ambele părţi ale calului.

„Surleaşii şi Trîmbiţaşii“, formând grupul muzicanţilor.

„Ceata Steagului“, ostaşi în armuri formând garda de onoare a steagului, reconstituit după steagul autentic al lui Ştefan, aflat la muntele Atos.

În mijloc „Stegarul“, are în dreapta şi stînga lui doi alţi ostaşi, purtând halebarde cu steaguri mai mici; ei sunt urmaşi de alţi patru halebardieri.

Urmează apoi:

„Grupul Domnesc“, format din Ştefan-cel-Mare, în veşminte istorice de ceremonie, purtând coroana pe cap şi sceptrul în mână. Alături de el Vlad-Tepeş, de asemenea în haine de ceremonie, având pe cap cunoscuta lui caciulă de perle şi ținând în mână sceptrul domnesc.

„Grupul copiilor de casă“: Şase tineri coconi luxos veşmântaţi formează garda de onoare a voievozilor, purtând în mână lungi spade de procesiune.

„Sfetnicii domniei; Marele Vornic Boldur şi marele Logofăt Tăuţ, boeri bătrâni în veşminte de curte, purtând în mână buzdugane, semn al puterii.

„Sfatul boerilor mari: Spatarul, Vistierul, Postelnicul, Comisul, Stolnicul şi Paharnicul în veşminte de curte.

„Pircălabii“, cei de Hotin şi cei de Cetatea-Albă, merg în fruntea armatei, şi sunt urmăriţi la distanţă de ceilalţi pircălabi de Neamţ, Roman şi Orhei.

„Aprozii“ formează şirul, care încheie alaiul domnesc şi după care începe să treacă:

„Corpul Hânsurilor“, format din cete, de așa zişii „Voinici“, comandaţi de „Viteji“.

Fiecare ceată de voinici are în cap pe halebardierul cu steagul cetei; cetaşii poartă

*) frotola, cântec glumeţ.

costume naționale moldovenești, ear ca arme, scuturi, arcuri după gât, tolbe cu săgeți, arbalette, sulite, topoare, halebarde, măciuci, paloșe, etc. Ei formează 15 cete, comandate de căpeteniile lor (viteji), cari poartă pe umăr vechiul topor cu două tăiușuri.

Inmormântarea pâr. Mircea Beșan.

Măncând din cuvintele Sf. Scripturi: „Mai bine este a merge la casa plângerii, decât la casa ospățului“ au plecat preoții și inteligența din Arad și jur la casa plângerii din Săn-Miclăușul-mic, ca se deplângem pe harnicul fost lucrător în agrul lui Christos, pe fratele în Christos, Mircea Beșan. Da, s'a stins din stinul preoțimeii dieceșei Aradului unul dintre cei mai aleși preoți, credincioșii au pierdut pe mângâietorul, învățătorul și părintele lor sufletesc. Societatea s'a lipsit de un membru cult și cinstit; noi foștii săi colegi de amicul sincer, de colegul cel plin de caracter și viață; o, dar cât de greu este vulnerat bătrânul și venerabilul său tată preot în Giula, și vai cât sunt de cernite surorile și fratele său, dar unde este durere ca durerea ce mistuie pe sârmana sa soție remasă văduvă cu 3 prunci în etatea cea mai fragedă a copilăriei. Aici au loc cuvintele profetului: „Veniți și vedeți de este durere ca durerea mea“!

Toți am pierdut prin moartea neașteptată a fiertatului nostru fost frate în Christos Mircea, dar pierderea cea mare și ireparabilă o simțeste familia întristată. Soția a pierdut într'insul pe bărbatul ei iubit, și pruncii pe tatăl lor cel bun și chivernisitor. — Intru adevăr repositul era un adevărat părinte al familiei sale distingându-se ca model de econom din împrejurul nostru.

Pierderea e cu atât mai simțită cu cât dânsul a reposit în etatea cea mai frumoasă abia de 32 ani în al 6 an al preoției și fericitei sale căsătorii și ceea-ce mărește durerea e, că după o boală grea de 4 zile, s'a odihnit.

Inmormântarea i-s'a făcut Duminecă în 10 Iulie st. n. cu solemnitatea ce i-s'a cuvenit defunctului. Serviciul funebrel a fost pontificat de către șeful tractului R. D. Voicu Hamsea cu asistența preoților: V. Olar, ref. ajut. episcop. I. Nicorescu, preot prof. de rituale ambii din Arad, Ș. Seculin din Fișcut, A. Tura din Alioș, Sepeșan din Muran și I. Stoian din Firigihaz.

La 9 ore s'a început sf. liturgie servind, ginerele de soră a rep. La 10 ore preoțimea în ornate în frunte cu Pr. O. D. protopresbiter a pornit în conducere însoțită de prapori și ripizi spre casa plângerii. Slujindu-se mortul în casă a fost luat de către preoți și dus până afară, ear de acolo ridicat de credincioși și purtat până în biserică. S'a început prohodul fiind biserică plină de popor și inteligență din loc, Arad și împrejurime. Serviciul funebrel s'aușirșit după tipic s'a încheiat cu o frumoasă și pătrunzătoare cuvântare rostită de către Pr. O. D. protopresbiter Voicu Hamsea.

La fine sicriul a fost așezat pe carul mortuar a întreprinzătorului de pompe funebre Dl Limbek din Arad și însoțit de o frumoasă inteligență și mult popor a fost așezat la locul de odihnă.

Răspunsurile funebrel le-au executat parte corul vocal parochial, parte D-nii învățători: Milosav Murani, — I. Cișmaș — Firigiház, I. Popa — Fibiș, N. Lepa — Alioș și Sirca — Muranl. Din inteligența care a fost parte neamuri, parte cunoscuți buni, ce au participat și condolat întristatei familii am remarcat, afară de cei-ce au servit, pe următorii D. preoți: I. I. Ardelean — Chitighaz, L. Petrila — Macea, N. Vulpe — Ja-

dani, și A. Popovici — Secusigiu, Alți onorațiori: Familia Serb ref., și locotenentul, C. Adam, I. Moldovan, G. Popovici cassar și L. Magdu cont. la Victoria din Arad, Dr. Grișan adv. cu doamna din Aradul-nou. Au mai fost și alți Domni și Doamne pe care însă nu i-am cunoscut.

Inchin aceste șire memoriei repositului preot Mircea Beșan, pe care Dumnezeu să-l odihnească înpace și să-l ierte păcatele.

In veți amintirea lui!

I. Nicorescu,
preot-prof. de rit.

Războiul ruso-japonez.

Prin ocuparea Kajpingului (Kaitșu) Japonezii au dobândit nouă succese, ear Rușii au suferit o nouă înfrângere atât materială cât și morală. Pierderile materiale le-ar mai suporta Rușii, dar pierderea morală cu greu se poate înlocui cu scuze și vorbe de mângâiere, de care au lipsă foarte mare acum Muscalii la strămoare. Această pierdere morală nu este altă decât prima deruta suferită de generalisimul Kuropatkin. Rușii au dezvoltat rezistență colosală pentru a împedea această fatalitate, dar înzadar: asalturile înverșunate continue și neobosite ale Japonezilor n'au putut fi respinse, așa că Rușii au fost siliți să părăsească toate pozițiile lăsându-le în mâinile eroilor generalului Oku, care după izbânda raportată imediat a plecat în direcția Dașitșao, unde s'a retras Kuropatkin.

O adoua lovitură între Kuropatkin și Oku este deci iminentă. În raportul său generalul rus Saharov spune, că o coloană japoneză a plecat contra Inkau deloc după lupta dela Kaitșu. Astfel este probabil să auzim peste scurt timp vești și despre căderea orașelor Incau și Niucivang, deoarece cheia acestora a fost Kaipingul. Ear prin asta Japonezii au dobândit aceea, că și dinspre vest pot neliniști oștile rusești.

Și până când generalul Oku urmărește pe Kuropatkin, generalul japonez Kuroki trece prin îngustimea Motien nișuind din reputeri să încunjure pe Kuropatkin la Liaoyang. Kuroki într'un raport al său spune, că o trupă a ocupat 80 kilometri distanță dela Saimatsi o poziție, din care a fost gonită cavaleria rusă. Este probabil că și armata lui Kuroki merge în urma acestei trupe. La Petersburg, este privită desfășurarea acestor evenimente cu mari îngrijiri; aici este considerată situația lui Kuropatkin ca foarte critică și este mare temere de o catastrofă.

La Port-Arthur este stațiunea aceeași: Japonzii mereu restring cercul de apărare al Rușilor, ear flota acestora face încercări desperate pentru a scăpa din port, unde o așteaptă o soartă tristă.

Lăsăm să urmeze aci telegramele mai recente:

Londra 11 Iulie. Despre luarea Kaipingului i-se vestește lui Daily Express: Vinerea trecută o divizie a armatei lui Oku a înaintat dealungul coastei în contra Kaipingului, unde Rușii mai înainte opuseră o rezistență extraordinară de înverșunată, dar mai târziu s'au retras mereu și și în sfârșit au evacuat Kaipingul pe care l-au luat Japonezii. Numărul Japonezilor a fost atât de covârșitor, încât Rușii n'au putut să le reziste.

Londra, 11 Iulie. Japonezii au pus la Kaiping 4 divizii de infanterie și o trupă de călăreți în acțiune. Rușii au opus o rezistență desperată, spre seară însă Kuropatkin a dat ordin, ca trupele ruse să se retragă dinaintea celor covârșitoare japoneze. Retragerea s'a făcut în toată ordinea. Rușii abia au pierdut vr'o 100 oameni în aceste lovituri, pierderile Japonezilor însă sunt mai mari. După ocuparea Kaipingului Japonezii imediat au pornit în contra orașului Dașitșao.

Tokio, 11 Iulie. Despre lupta dela Kaiping se raportează încă următoarele: Numai după lupte exacerbate și asalturi desperate a reușit generalul Oku Sâmbătă la amiază se ia Kaipingul și să împingă pe Ruși la Haitșeng.

Rușii au fortificat înălțimile d'acii în formă de semi-cerc.

Ploile — situația trupelor.

Ploile torențiale ce au căzut în Manciuria în ultimele zile ale lunii Iunie, au încetat în primele zile din Iulie (st. n.). La 4 Iulie s'a însceninat din nou și temperatura s'a urcat la + 30 grade. Fiind și vânt puternic se poate aștepta că în câte-va zile șoselele și drumurile se vor afla iarăși în stare normală. Rușii și Japonezii trebuie să se aștepte însă la o apropiată nouă cădere de ploii și prin urmare la o altă întrerupere a tuturor operațiilor. Cu începutul ploilor va fi împedată circulația prin cele trei trecători din munții Fenșulin, și anume Dalinul, Fenșulin și Moduliu, de oare-ce pe aci nu sunt șosele ci numai drumuri. Fie Rușii, fie Japonezii în posesiunea acestor trecători, la începerea ploilor viitoare se poate întâmpla ca trupele aștătoare pe înălțimile trecătorilor nu numai că nu pot înainta, dar nici nu se pot retrage iar aprovizionarea lor va întâmpina dificultăți de nelînșins.

Indeosebi e tristă soarta trupelor condamnate să campeze sub cerul liber. Istoria războaielor nu cunoaște în Europa un exemplu ca operațiunile armatelor să fie întrerupte prin ploii ce tin luni de zile. Când însă în Europa ploile țin neau mai mult, era tot-d'auna cu puțință să se scape trupele de efectele anotimpului umed. Europa de mijloc fiind foarte populată, o parte a trupelor era incuarterată; o altă parte, care diferite intervale era concediată, făcea serviciul de siguranță. În timpul iernii se intra în așa numitele cuartiere de iarnă. În anotimpul cel mai rău trupele se bucurau de liniște și de o oarecare comoditate, căci în loc de a fi ținute în tabără, erau așezate prin orașe, prin sate și ferme. Adversarul făcea tot așa și astfel automatic intervenea o întrerupere a ostilităților. Sistemul acesta a durat până la Napoleon cel Mare care i-a pus capăt. În cazul de față, Japonezii și Rușii dacă voesc să-și cruțe oamenii n'au decât să le așeze pe timpul ploilor în satele de prin Manciuria. Dacă va fi în adevăr nevoie de aceasta, Rușii vor fi mai favorizați decât Japonezii, căci ei se află în șesul Liaului adică în partea cea mai populată a Manciuriei și unde casele sunt mai bine construite. Afară de aceasta se află acolo mai multe orașe mari ca Niuvșang, Inkau, Liaoiang și Mukden. În sfârșit Rușii au în calea ferată și în așa zisa șosea imperială de la Mukden până la Kaiciu două cari în ori-ce caz chiar în anotimpul ploios pot fi utilizate mai mult timp de cât căile de munte pe cari Japonezii trebuie să-și ducă întăririle și aprovizionările spre front. Chiar dacă linia ferată și șoseaua vor fi inundată și rupte, Rușii tot vor avea o legătură prețioasă pe fluviul Liao care e navigabil. Pentru Japonezii, care din cauza comunicațiilor rele în munți trebuie că au dus mare lipsă de provizii, valea Liaului este țara unde curge miere și lapte. De-aceia năzuiesc într'acolo nu numai fiind-că doresc o luptă decisivă ci și pentru că li-e foame și le trebuie cuartiere uscate. În astfel de împrejurări e ușor de înțeles de ce ei își dau toate silințele să treacă munții și să ajungă la fluviul Liao...

(„N. Fr. Presse“.)

Dela Comunitatea de avere din Caransebeș.

— In fața alegerii de președinte — ✓

S'a stins președintele Comunității de avere.

Dzeu să-l ierte! De mortuis nihil, nisi bene. Să lasăm deci trecutul, și să privim în viitor. Trecut de suferințe au avut bieții grănițeri, pentru că sute de ani au stat cu arma în mână, în tocmai ca sentinela nemuritoriului Alexandri, ca să vadă din care parte vine dușmanul și să apere patria de pericol. Luptat-au grănițerii între hotarele țării, luptat-au afară de hotarele țării și luptat-au astfel, că au stors admirația străinilor și lauda domnitoriului. Și în schimb pentru aceste bravuri ce au primit? Niște conducători cari numai de soarta lor nu s'au interesat și o sumedenie de pedepse silvanale.

Dărui-a bunul nostru Monarch bravilor săi grănițeri pentru serviciile prestate, averi destul de considerabile, cari administrate în mod conștiințios și cu pricepere ar aduce multe bunătăți asupra poporului român din fosta grăniță militară. Averele grănițerilor se urcă la 50 milioane de cor. și cu tot dreptul putem zice și noi ca moțul: „Munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă în poartă.“ Averele dăruiate de bunul nostru monarch grănițerilor a fost un timp numai a lor, dar venind după moartea marelui general Doda oamenii mici de suflet, mari de patimi, au început a se furișa în reprezentanța comunității de avere și astfel de oameni, despre cari nici nu știm din care parte a lumii au răsărit la noi, dar erau bineveniți pentru că lucrau pe placul Românilor ajunși în fruntea comunității de avere.

Să rupem cu trecutul. Să privim plini de încredere în viitor. Să delăturăm din fruntea comunității de avere pe aceia cari ne-au dus la ruină. Cam aceste sunt vorbele, ce se aud de vre-o câteva zile printre grănițeri, cari plini de fiori gândesc la viitorul comunității de avere.

Cine să fie conducătorul, președintele comunității de avere?!! Eată întrebarea care preocupă pe toți Români de omenie din fosta grăniță. Mari lucruri avem să săvârșim în viitor la comunitatea de avere, o eră nouă are să se înceapă pentru poporul din grăniță și de aceia îndreptățita este întrebarea: „Cine să fie președintele comunității de avere?!!!“

Pentru ca să dăm la întrebarea aceasta un răspuns, trebuie să declarăm hotărât, că cu trecutul avem să o rupem și să ne creăm o soartă cu totul nouă, să ne punem în fruntea Comunității de avere un om, care să fie pe deplin pătruns de interesele cele mari ale grănițerilor și să delăturăm din fruntea comunității de avere oamenii cari până acum ne-a înveninat viața națională.

A fost o mare greșală, ca să nu zic păcat al foștilor conducători ai comunității, de avere, că n'au suferit, ca în reprezentanța comunității de avere să între bărbați de caracter, și au dat mâna cu străinii și mai bine le-a convenit să fie în reprezentanță fibirăi, notari, primari etc.

Se temeau Dlor că Români adevărați, intrați în reprezentanța comunității de avere, îi vor alunga dela locul pe care cu atâta nepricepere îl ocupau; urmarea acestei po-

litici infame a fost, că astăzi cei mai de frunte bărbați ai noștri, bărbați care cu demnitate ar putea să ocupe scaunul președintelui lipsesc din reprezentanța comunității de avere și astfel nici nu ne putem gândi la alegerea lor, pentru că reprezentanța e aleasă pe 6 ani, dar alegerea de president are să se facă deja Sâmbătă.

Ne lipsesc din reprezentanța comunității de avere bărbați ca colonelul Iacobici, colonelul Marin, maiorul Jumanca, cari toți ar fi harnici a ocupa locul de president.

Dar întru câtva a grijit Provedința divină și de noi, căci la ultimile alegeri, ca prin minune a străbătut în reprezentanța maiorul Iosif Stoianel. Bărbat inteligent, independent este maiorul Iosif Stoianel și cu mândrie privim astăzi toți grănițerii spre acest bărbat, trimis de Provedința anume să fie conducător, părinte mult cercatului popor Român din grăniță.

Maiorul Stoianel este stimat nu numai de noi, ci chiar și bunul nostru monarch l-a aflat demn a-l distinge cu ordul Francisc Iosif.

Români grănițeri! Priviți cu toții la maiorul Iosif Stoianel, bărbat de omenie, mânt curate, suflet nobil, bărbatul trimis de D-zeu să ne fie președinte la comunitatea de avere, lucrați din toate puterile voastre că acest bărbat să primească în mâinile sale frâiele comunității de avere.

Deci să strigăm cu toți: „Trăească fiitorul președinte al comunității de avere maiorul Iosif Stoianel!!“

Un reprezentant.

Manifestul unei societăți panelenice.

Societatea panelenică „Elenismos“ din Atena a tipărit de curând un manifest adresat „grecilor vlahotoni“, — citiți: Românilor macedoneni — prin care îi invită să se ferească de propaganda românească și să rămână credincioși marelui biseric și ideii panelenice.

Manifestul spune că Armăni sunt de neam grecesc sadea și că au împrumut un idiom latin, în timpul ocupației romane. Dacă România a început o agitație în Macedonia, a făcut o, continuă manifestul, pentru „a distra poporul românesc dela grija fraților subjugăți din Transilvania“. Și mai departe: „România lucrează pentru Români din Epir și Macedonia și nici că e posibil să gândească la ei, întru cât este despărțită de ei prin Serbia și Bulgaria. România constituind o naționalitate românească efemeră, urmărește scopul ca în schimbul ei într-o zi să ia ca recompensă o parte a Bulgariei pe care de mult a pus ochiul“.

Și, manifestul societății panelenice se încheie, ne denunță ca pe niște dușmani ai Aromânilor.

Cum se poate vedea din acest manifest, Grecii întrebuințează o tactică destul de dibace: pe de o parte ne prezintă pe noi ca pe niște dușmani ai fraților din Balcani, pe cari am căuta să-i agităm pentru-ca mâne-poimâne să-i dăm peșcheș altui Stat, în schimbul unui teritoriu limitof. Pe de altă parte, să iriteze pe Români din regat și pe noi din Ungaria, prezentând guvernul român ca pe un trădător al cauzei noastre.

Români macedoneni, conștiinți de originea lor latină, vor respinge cu dispreț „onesta origină elină“, pe care le o oferă societatea „Elenismos“ și vor continua, nu ne îndoim, să stăruiască în revendicările lor, opunând tendințelor acaparatoare ale panelenismului, aceeași energică împotrivire.

Din străinătate.

Bampania alegerii de președinție în Statele-Unite. În toate statele Americii de nord se urmează cu multă aprindere campania în vederea alegerii noului președinte al republicii.

Se pare chiar, că poziția lui Roosevelt nu este din cele mai sigure și dacă vom judeca după telegramele primite din New-York și St. Louis, re alegerea lui Roosevelt este foarte problematică.

Cu deosebire partidul democratic, care este foarte puternic în America, luptă pe capete să răstoarne pe Roosevelt.

Alton Brooks Parker, președintele Curții de Apel din New-York este primit cu multă simpatie de către o mare parte a populației americane.

Cu toate acestea Cleveland, fost președinte în Statele-Unite, este personalitatea cea mai pronunțată a partidului popular și singura, care poate lupta cu șanse de reușită contra lui Roosevelt. De oare ce mai sunt încă o mulțime de candidați între cari Bryan „gură de aur“, se crede că Roosevelt, va fi reales, dacă va ști se mărească separatismul între contra-candidați.

Lupta culturală în Franța. Organul oficial publică o nouă ordinațiune, cu privire la închiderea altor școli congregaționiste din 48 de departamente. Școlile închise în timpul mai nou în 32 de departamente sunt parte școli conduse de maice, (309) parte de de călugări (453 școli).

Lupta culturală în Spania. În Spania se pregătește o luptă culturală. Liberalii și republicanii nu se pot de fel împăca cu concordatul dintre vatican și statul spaniol cu privire la congregațiile catholice. Zilele astea deputații liberali, monarchienți republicani și democrați au ținut o adunare în care au luat următoarea hotărâre comună:

„Deputații liberali și democrați cu sentimente dinastice pe cum și republicanii, fără considerare la contrastul dintre aceste partide au hotărât să împedecă cu ori-ce preț încheierea convențiunii dintre Franța și Vatican, pe care o consideră ca vătămătoare suverunității statului“.

După asta au declarat că deocamdată nu vor interpela, însă de loc ce cortezul se va întruni, vor porni o mișcare energică contra politicii bisericesti a guvernului. Șefii liberali *Aomanonas* și *Canaleras* au și declarat, că dacă partidul liberal ajunge la putere, primul lor act de guvernare ar fi nimicirea acestui concordat.

Englezii în Tibet. După încetarea armistițiului, Englezii, în număr de 1200, au atacat fortăreața de la Gyangtse dinspre răsărit, după ce făcuseră cu o zi înainte o demonstrație din spre apus. Englezii au luat-o, dar cu mari pierderi.

Tratatul comercial ruso-german. Fostul ministru de finanțe al Rusiei, von Witte, vine la Berlin, ca să conducă personal negocierile pentru tratatul de comerț. Vor dura vre-o 10 zile. Unii cred că se va ajunge la înțelegere și că se va iscăli tratatul.

Convocări.

P. T. membrii comitetului cercual din departamentul Abrud-Câmpeni, al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se invită a participa la ședința, ce se va ținea în Abrud la 18 Iulie n. a. c. la 3 ore p. m. în locul „Aurariei“.

Câmpeni, 8 Iulie 1904.

Dr. Basiliu Preda,
direct. desp.

Demetriu Goia,
secretar.

Onorații membri ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ de pe teritoriul despărțământului Abrud-Câmpeni, cum și binevoitorii acestei instituțiuni sunt invitați a participa la adunarea cercuală a acestui despărțământ, care se va ține în comuna Abrudsat la 24 Iulie n. a. c. la 11 ore a. m.

OBIECTE:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului.
2. Raportul general al comitetului cercual.
3. Raportul cassarului și stabilirea bugetului pe 1905.
4. Rapoartele agenturilor comunale.
5. Alegerea comisiunii pentru acuirarea de membri, încassarea taxelor și raportul acestei comisiuni.
6. Eventuale disertațiuni, ce se vor anunța conform §-lui 37 din statute.
7. Eventuale propuneri.
8. Alegerea comitetului cercual pe un nou period.
9. Închiderea adunării și verificarea protocolului

Pentru comitetul cercual al despărțământului Abrud-Câmpeni.

Câmpeni, 8 Iulie 1904.

Dr. Basiliu Preda,
direct. desp.

Demetriu Goia,
secretar.

NOUȚĂȚI.

ARA. 13 Iulie 1904.

— Episcopul Hosszu în Ciacova.

Sâmbătă episcopul Hosszu a sosit în Ciacova, de unde va pleca să sfințească biserica gr. cat. din Petroman. În Ciacova i s'a făcut prelatului o primire călduroasă. Orașul întreg l-a așteptat la gară, unde a fost salutat de primarul orașului Doby László. Episcopul a făcut pe urmă vizită pe la fruntași. Dup'amează la 2 ore s'a dat un banchet în onoarea episcopului, la care au participat foarte mulți. S'au rostit mai multe toasturi. Cel dintâiu a fost a primarului Doby, în sănătatea episcopului. Imediat a răspuns episcopul, mulțumind pentru călduroasa primire și indemnând la dragostea de patrie, închină pentru comună și conducătorii ei. Arfau Károly, preposit rom. cat. salută pe prelat în numele bisericii sale. Dup'aceea a urmat toastul românesc al entuziastului și harnicului avocat român Dr. Iuliu Coste. Nu atât de dragul unității — zice dl Coste — ci cedând unei simțiri interne vorbește românește. Au mers înaintea prelatului cu inimă românească, cu dragoste românească și poporul mai multor s'e otătu stimă în dă, câtă merită. Închină în sănătatea Ciacovenilor. Toastul D-lui Coste, care singur a vorbit românește a făcut impresie foarte bună între Români. Înșfîșit li se părea multora curios, ca în Ciacova, la serbătoare închinată unui prelat român, să se vorbească aproape exclusiv ungurește.

Dup'amează episcopul va pleca la Petroman, unde va sfinți biserica gr. cat. de curând restaurată.

— Fostul min. ungar pentru apărarea țării, Kolossváry Dezső s'a cununat luni dimineața cu domnișoara Barbás Rózsi fiica medicului suprem dela spitalul Rókus Dr. Barbás József. Actul cununiei seversit atât pe cale civilă, cât și pe cale bisericască, s'a petrecut în cerc restrins familiar. După cununie oaspeții respective rudeniile s'au adunat la otelul Ungaria la un dejun, după care noua păreche a plecat la Baden, de unde vor merge la Rzeszov, unde ministrul este comandant de garnizoană.

— Noul senat universitar din Budapesta. Ministrul cultelor și al instrucțiunii publice a

intărit alegerea profesorului de teol. Dr. Demkó György de rector al universității din Budapesta, a prof. de teol. Dr. Kiss János de decan al facultății teologice, a prof. dela fac. juridică Dr. Szentmiklósi Márton de decan al acestei facultăți, a profesorului dela fac. de medicină Dr. Generšich Antal de decan al acestei facultăți și a profesorului dela facultatea filosofică Dr. Lóczy Lajos de decan al acestei facultăți.

— Logodna Ioan Halmáczan inv. gr.-or. s'a logodit cu Domnișoara Tziapos învățătoare, ambii în Pâncota.

Felicitările noastre.

— Cununie. Ilariu Vlad și Elena Morariu își anunță cununia lor, ce se va celebra în 24 Iuliu st. n. în Biserica greco-catolică din Juriul-de-Câmpie.

Felicitările noastre.

— Cununie. Letiția M. Radu și Iacob Nastase își anunță serbarea cununiei lor, care se va celebra Duminecă, în 11/24 Iulie a. c. la orele 3 în biserica gr. cat. din Mișcreac. Felicitările noastre.

— Călătoria principelui bulgar.

Principele bulgar Ferdinand în calea sa spre Marienbad a atins și Belgradul. La gară l-a întâmpinat primul adjutant al regelui Petru, Milošević și șeful cabinetului Nevadović. Principele n'a părăsit cupeul. După cât-va timp trenul s'a pus în mișcare, ducând pe principe la locul, ales de voința suverană a Alteței Sale.

— Rectificare. În articolul „Stări Năsendene“ s'a strecurat eroare de tipar. În N-rul 122 pagina 2-a coloana 1 rândul 11 e publicat: Până la 1879 fondurile au susținut școale comunale. Textul corect e: „Până la 1896 fondurile au susținut școale comunale.“ În chipul acesta se schimbă întreg sensul construcțiunii, așa precum cere înțelesul articolului.

— Malversațiunea unui director de bancă. Acțiunile Băncii internaționale din Londra, cum vestește de acolo au scăzut repentin dela 15 f. ster. la 9 f. ster. Causa este, că directorul băncii, Henric Fürst fără știrea dicțiunii a girat un cambiu de 275.000 f. sterlingi care n'a fost escomptat. Direcțiunea băncii s'a îngrijit ca această sumă să fie acoperită, totodată suspendând pe directorul Fürst.

— Starea lui Waldeck-Rousseau. Fostul ministru president Waldeck-Rousseau care în cercuri politice și în public se credea a fi perdut, este acum mai bine, cum se vestește din Paris, Sâmbătă s'a mutat la Corbeil, unde în tot anul se ocupa cu sportul pescuitului cu undița. Nainte de ameză a mers pe automobil în societatea soției sa e la Sena, unde înbarcându-se un yacht a trecut la Corbeil. Mai mulți amici l'au petrecut până la vapor. Waldeck-Rousseau este foarte slab și galbin, dar pentru aceea umblă singur fără ajutor și face impresiunea unui reconvalescent.

— La drama familiară din Buda. În afacerea fratricidului comis afirmative și după mărturia câtor-va vecini de către Rudolf Hilbert, nu s'a putut stabili până acum faptul adevărat. Uciagașul suspiciunat neagă cu hotărîre, contribuind într-o cât-va la nevinovăția lui trăsă mult la indoială și unele circumstanțe accidentale.

Această crimă da foarte mult de lucru poliției, de oare-ce în stadiul actual al cercetării criminale nu este încă în mod neîndoios stabilit, că în adevăr locotenentul de gendarm Rudolf Hilbert ar fi împușcat pe fratele său minor Gustav. Ba mai mult indicii vorbesc despre sinuciderea acestuia. Este adevărat mister ce privește întemplerarea din căsuța de pe strada Crucii din Buda. Concipistul polițial Bartha Endre, mereu ascultă pe deținutul Rudolf Hilbert, care neagă cu încăpăținare că ar fi săvîrșit omorul. El a spus la interogator următoarele:

— Este drept, că m'am certat cu fratele meu, este adevărat și aceea, că ne-am bătut, dar și eu m'am spaimentat, când Gusti a scos revolverul trăgându-și repede un glonț în cap.

Chiar și fratele fratricidului spune, că Gustav s'a sinucis. Mărturia aceasta însă o trage la indoială purtarea mamei. Când funcționarul polișist a rugat pe mama ucigașului să spună ce și cum s'a întemplat, aceasta a declarat:

— Nu știu nimic. Nu mărturisesc nimic!

Toți martorii au mărturisit unanim, că peste gard au auzit astfel de strigăte și amenințări, care dovedesc fără indoială că de fapt locotenentul de gendarm extrem de infuriat a ucis pe fratele său. Pe de altă parte confirmă posibilitatea sinuciderei și împregurarea, că în buzunarul ucigașului s'au aflat două epistole; una către părintele său, alta către mama sa, în care scrie, că voește să se sinucidă. Dar în privința asta este probabil, că nu Gustav ci Rudolf a scris epistolele, pe care le-a furizat în buzunarul fratelui său.

În privința stabilirii autorului crimei este de mare importanță și autopsia ce se va face mâine. Investigată se estinde și asupra chestiei, ce a putut inspira lui Gusti ideea sinuciderei.

Actele fac un complex puternic de scrisori. Rudolf Hilbert se află în temnița procuraturii.

— Căldură tropicală în Paris. În capitala Franciei, cum se scrie de acolo, maximul temperaturii de zi s'a ridicat până la 32 grade. 13 oameni au căpătat insolatie dintre cari opt au murit.

— Demonstrațiune antigermană în Boemia.

Din Praga se anunță, că luni cu ocaziunea sfințirii noului edificiu al casei orașului din Gōdi g Cehii au arangiat mari demonstrațiuni antigermane. Demonstrațiunile au s'au geamurile casei orașului, și în toiul festivității s'au întimplat, că edificiul s'a aprins. Se zice că Cehii l-ar fi aprins pentru a zădărnici festivitatea.

— Jale mare în Rusia. Ziarul revoluționar rusesc „Iskra“ publică o serie de scrisori din Chareov descriind în ce mod s'a efectuat mobilizarea și ce urmări a avut. Din aceste scrisori rezultă că ordinul de mobilizare a produs o des-nădăjduire mare Soldații chemați sub arme mergeau urmați de un convoiu enorm de femei și de copii cari plângeau. Mulți căutaseră întărirea în beție. În fața locuinței comandantului militar se adună o mulțime care blestema și amenința. Ofițerii evită să mai fie vazuți singuri pe străzi. În una din scrisori se zice:

„Întrebați pe unul dintre rezerviști: — Dacă ai refuza să porți armele? — El imi răspunde: — Ei! dacă am refuza în comună înțelegere, de sigur cred că am reuși.“

O altă scrisoare zice:

„În toate familiile se aud plânsete, se vede disperarea; numai la guvernatorul din Chareov s'au prezintat 40.000 de oameni, tați, soți, frați, cari trebuie să-și părăsească familiile în voia soartei. De la o fabrică de căldări au trebuit să plece 1000 de lucrători; trei din ei s'au spânzurat.“

O altă scrisoare:

„Pe piață stau adunate 10.000 de persoane așteptând cu neliniște. A venit Tarul ca să încerce a întări sufletele, dar primirea ce i-s'a făcut a fost foarte rece. Soldații umblă de colo până colo abătuți, slămânzi; mulți cad istoviți după exerciții. Ar trebui nervi de oțel ca să poată cine-va rezista. În carceri domnește foamea, căci se face economie la porțiile încarceraiilor.“

O alta zice:

„La Eremencing mulți rezerviști, printre cari unii văduvi, s'au rugat în zadar să fie dispensați de serviciu spre a nu fi nevoiți să-și părăsească copiii fără a avea cine să-i hrănească.“

„Un nenorocit de tată a lăsat 10 copii, pe cari nu i-a putut încredința nimănui.“

Din Teodosia ziarul „Iskra“ are următoarea știre:

„Marinarii din rezervă au refuzat a depune jurământul. Au trecut două săptămâni și ei continuă a refuza, și nu vor jura până nu li se va garanta că se vor lua măsurile în timpul absenței lor pentru întreținerea familiilor lor.“

— O statistică lugubră. La Paris s'au ars în 1902 un număr de 6.710 cadavre și 6.628 în 1903.

În Statele-Unite numărul incineraițiilor a fost în 1901 de 2685; în 1902 de 3160.

Anglia posedă 9 monumente crematorii, în care s'au făcut 479 incineraiții în 1903.

În Germania sunt 86 societăți de cremație, cu 22.000 membri, posedind 8 monumente, în care s'au ars în 1903, 1073 cadavre.

În Italia s'au făcut 340 de incineraiții în 1902.

În Elveția există crematorii la Zürich, Geneva, Bale și Saint Gall.

Danemarca are un crematoriu, iar Suedia 2. Există crematorii la Montreal, la Buenos-Ayres, la Adelaide în Australia.

În Japonia, la Tokio, funcționează 7 aparate crematorii perfecționate.

— **Examenul fundamental al unui senator francez.** Senatorul francez *Lintilhac*, care pe de asupra mai este și profesor la facultatea filosofică de la Sorbona, apoi secretar de stat în ministerul de culte, la bătrânețe s'a decis să-și mai ia un doctorat pe lângă cel filosofic, din științele juridice. S'a înscris deci la iură și după-ace a ascultat „regulat” semestrele pentru a face examenele îndătinate, s'a înscris și el la fundamentalul. Dar domnul senator era un politician radical, iar profesorii săi din nefericire erau toți naționaliști, și așa s'a întâmplat că dl. *Lintilhac* a căzut la examenul fundamental splendidamente și ca rușinea să-l fie completă, „colegii” iuristi naționaliști s'au adunat în sala de examen, unde din timp în timp primiau cu ilaritate și sisăite răspunsurile încalcite, greoaie, și pline de „drac” ale domnului candidat.

— **Moartea unui general rus.** Unul dintre cei mai eminenți generali ai armatei ruse negreșit a fost *Nicolaevici Obrutsev*, care și ca scriitor militar are renume bine întemeiat. Scrierile sale militare: „Istoria literaturii militare ruse”, „Monumentul istoric al artei militare ruse”, „Organizația militară a Germaniei, Austriei și Turciei” sunt mult apreciate și în Apus. Ca profesor al Academiei militare *Nicolae* era unul dintre cei spirituali și destoinici magistrii. În ultimul războiu ruso-turc a dovedit în lupta de lângă platoul *Aladșin* în contra lui *Muktir pașa*, mare curaj. Și ca șef, al statului maior încă se bucura de un bun renume. Cu trei ani înainte de asta s'a retras pentru a vieții exclusive literaturii. A murit în etate de 74 ani.

— **Influența razelor lui Röntgen asupra morburilor de sânge.** Din Torino se telegrafează: Profesorul și directorul clinicii *Bozzolo* a comunicat academiei medicale, că la unele maladii grave de sânge a ajuns cu ajutorul razelor X rezultate uimitoare. Așa a reușit să tămăduiască după un tratament de 5 luni un caz de leucemie, care amenința cu moarte.

Petreceri.

Inteligența română din Dobra și jur vă invită cu toată onoarea la petrecerea de vară care se va aranja Duminecă, în 4/17 Iulie 1904 în pavilionul „Husariu” din Dobra. Prețul de intrare: de persoană 2 cor. de familie 5 cor. Venitul curat e destinat școlii române din Dobra. Comitetul arangiator.

— Inteligența română din Capolnoc-Mănăștur și jur vă invită cu toată onoarea la petrecerea cu dans ce se va aranja la 24 Iulie n. a. c. cu scopul de a cumpăra un orologi de turn pentru biserică rom. din loc. Prețul intrării de persoană 2 cor. de familie 4 cor. Oferte și suprasolviri se primesc cu mulțumită și să vor cuita publice. Începutul la 7 ore seara. Comitetul arangiator.

— Tinerimea română dela poalele munților apuseni vă invită cu toată onoarea la petrecerea de vară ce să va aranja Duminecă în 17 Iulie st. n. a. c. în grădina dlui *Kiss Bălint* din Ighiu. Începutul la 7 ore p. m. Ighiu, Iulie 1904. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie a 3 pers. 2 cor., peste 3 pers. 3 cor. Venitul curat este destinat pentru fondul „massa studenților” din Brad și Blaj. Suprasolviri să primesc cu mulțumită și să vor cuita pe cale ziaristică. P. T. Familiile sunt rugate a să îngrijă de viptualii, ear de beuturi bune s-a îngrijit comitetul. Petrecerea să va finea și la cas de timp nefavorabil al edificiului școlii.

— **Petrecere de vară** ce o arangiază tinerimea inteligentă din Singa-Vechie Duminecă, în 17 Iulie st. n. a. c. Prețul de intrare: 60 cr. de persoană. Venitul e destinat spre scop filantropic. Suprasolviri să primesc cu mulțumită și să vor cuita pe cale ziaristică.

Felurim.

— **Testament bizar.** În zilele trecute a murit la Paris o doamnă, al cărei trecut e acoperit de un vâl întunecat și care a făcut un testament curios. Anume a lăsat 200.000 franci aceluși om, care va locui un an întreg în chilia construită în cripta ei, fără să părăsească nici pe un moment chilia, fără să vorbească cu alt-cineva, decât cu servitorul, care-l aduce de 2 ori pe zi mâncare și beutură. Omul care se angajază la acest lung priveghiu, e tot-odată dator să țină în fie-care noapte lumină aprinsă în chilie. Până acum numai unul s'a angajat se împlinească aceste ultime dorințe ale decedatei, dar după o viețuire de 6 luni în chilia din criptă nefericitul a înebunit.

Bibliografii.

A apărut:

Istoria lui Ștefan-cel-Mare pentru poporul român, compusă de dl. profesor universitar *N. Ivrga* și tipărită cu chețuiala ministerului instrucțiunii publice și al cultelor.

În frumoasa emulațiune ce se manifestă în general în vederea serbărilor pe cari întreg neamul românesc le organizează pentru comemorarea unuia din cei mai străluciți Voevozi naționali, scrierea d-lui prof. *N. Ivrga* este bine venită să ne istorisească viața și vitejeștile fapte ale Marelui Domnitor.

Numele autorului, un adânc cunoscător și un neobosit cercetător al trecutului nostru istoric, ne scutește de ori-ce altă recomandare.

Se poate citi Istoria lui Ștefan cel Mare scrisă de dl. *N. Ivrga* cu încredințarea că va afla viața și faptele lui Ștefan Vodă după dovezi, documente de o nelăgăduită valoare și un riguros adevăr istoric.

Este de asemenea inutil să stăruim și asupra stilului.

Cartea este scrisă în adevăr pentru popor.

Se poate comanda în Arad la librăria *P. Simțion*, ediția populară cu 75 fil. plus 20 fil. porto, ediția de lux 2 Cor. 50 fil. și 30 fil. porto.

A apărut

Anuarul școalei civile de fete cu internat și de publicitate, a Asociațiunii din Sibiu, publicată de *Dr. Vasile Bologa*.

Coprinsul: 1. Ce citesc fetele noastre? de *Dr. Dr. I. Borcia*. 2) Discursuri deta încheierea anului școlar 3. Știri școlare.

ECONOMIE.

Arad, 18 Iulie.

Relațiile comerciale dintre Franța și Germania.

În Camera franceză, după-cum i-se telegrafează ziarului vienez *Neue Freie Presse* — s'a împărțit a doua parte a raportului comisiei tarifare asupra tarifelor vamale streine.

Raportul are în vedere legăturile comerciale ale Franței cu China și Japonia.

Raportului i-a fost alipită o notă a ministrului de externe, dl. *Delcassé*, care dă o interpretare foarte interesantă înțelegerii stipulate în pacea dela Frankfurt din 10 Maiu 1871, între Germania și Franța, înțelegere relativă la clauza națiunii celei mai favorizate în ceea-ce privește legătura comercială dintre cele două state.

Această clauză a națiunii celei mai favorizate — a spus *Delcassé* — nu este absolută, deoarece-ce numai acele privilegii, pe cari Franța și Germania le acordă unuia din statele următoare: Anglia, Olanda, Belgia, Elveția, Austro-Angaria și Rusia — pot fi pretinse de cele două state pe baza clauzei de favorizare.

Germania — zice d. *Delcassé* — a ținut totdeauna cu statornicie la această clauză de favo-

rizare, pe când Camerele de comerț franceze cer cu hotărâre schimbarea stipulațiunilor stabilite în tratatul de pace din Frankfurt.

Ministrul d. *Delcassé* în nota sa — notă formulată mai mult din punct de vedere politic — recomandă comisiei însărcinată cu studierea tarifelor externe să nu aprobe vre-o schimbare a înțelegerii stabilite acum 33 de ani între Franța și Germania, ci să pună așa chestiunea, în cât condițiunile să aducă un profit pronunțat Franței.

Interpretarea aceasta a d-lui *Delcassé*, dată înțelegerii din 1871 între Franța și Germania, conform căreia ori-ce concesii ar face Germania vre-unuia dintre statele: Anglia, Elveția, Rusia, Austria, Olanda și Belgia, ar trebui să o facă și Franței, a produs nemulțumire în cercurile conducătoare ale politicii comerciale germane.

INSERTIUNI și RECLAME.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta
(Berta-Testvérek).

Arad. *Andrástér*.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de *Nadrág* și *Meiding* de primul rang. Mașine (sparhert) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiță.

Arme Jerlah și *Piper*, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a coaselor de oțel *Barabás Béla* și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze *Solingene* veritabile, peneluri și briciuri.

Deposit exclusiv «AHOI».

Pe seama ținuturilor sud-unga e unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221-50

Am onoare a oferi p. t. public econom

pe timpul treierului

sacii și ponevi

în împrumut pe lângă taxe moderate.

Prăvălia pentru împrumuturi de sacii și ponevi a lui

DOMÁN IGNÁCZ,

Arad, Hunyadi-uteza 2.

289

Nr. Telef. 91.

Editor-proprietar: *George Nichin*
Redactor responsabil: *Ioan Russu-Șirlianu.*

Apărare contra arșiței soarelui

Avem onoare a vă recomanda cu sosirea sezonului de vară

Rolurile de fereastră americane

construcția cea mai bună.

Aceste roluri, care sunt construite din lenngradl calitatea cea mai escelentă,

sunt provăzute cu mecanism automobil

sunt foarte durabile și se opresc la ori-ce înălțime.

Prețurile după mărimea ferestrelor 3-60, 5— cor. și mai sus.

ZIMMERMANN és EISELE

LA „PAPAGALUL VERDE“ (Zöld papagály).

ARAD, Andrásy-tér és Weitzer János-utca sarkán.

Mal departe

assortiment bogat in cămăși de turiști de vară,
pălării de paie, umbrele p. bărbați și femei.
pentru prețuri senzațional de estine.

La cumpărări de 10 coroane se acordă un tablou in
mărime naturală de 3 coroane

247

Condițiunea principia a a

FRMSETEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear in scopul acesta
mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu de-avirsire inofensivă și face pelea fină
de loc după o singură folosire.

In urma unei folosiri îndelungate mites erii supă-
răcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS

ARAD, Pécskai-ut. 287

BANI!

Pe lângă modurile de plată de mai jos, prin intervenția biroului nostru se pot
căpăta împrumuturi hipotecare replătibile in anuități, pe posesiuni fonciare, case in
orașe, mal departe credit personal preoților, ofițerilor, funcționarilor de stat și particu-
lari, comizanților, industriașilor și pensionașilor pe lângă replătire in 5—20 ani, cu
garanți ori fără garanți, in cel mai scurt timp și pe lângă cea mai perfectă discrețiune.
Remunerația noastră modestă numai după ajungerea scopului, decursiv va fi plătită.
Documentele necesare cancelaria noastră le câștigă pe propriile ei spese, car
spese vor fi plătite asemenea decursiv.

A) Favorurile estra ordinare mal noi a împrumuturilor câștigate prin
intervenția noastră:

1. Informațiunile sunt leftine. 271
2. Detrageri puține.
3. Depurările să desortu anual din datorie și interesele vin socotite numai după
sumele reduse și interesele și capitalul se poate depura laolaltă.
4. După întârziere motivată de plătire, amendă nu se plătește.
5. La dorință după rate vine incassatorul acasă, ori se pot plăti prin cheque
postal nefrancat.

B) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre cu depurare
pe quartale:

1. Sunt foarte leftine, pentru-că suma plătită la quartal se detrage imediat din
datorie și debitorul totdeauna plătește după starea faptică a datoriei interesele.
2. Cvotele aduceau un venit de regulă de 8% și dividendă in urma circulațiunii
uriasă se mal poate urca an de an; asemenea anual se escotentază.
3. Cvotele pe lângă abdicere prealabilă se rescumpără in suma lor totală.
4. Un astfel de împrumut se achită cel mult in 2½ ani, după care ori-ce obli-
gământ de plată incheată.

C) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre hipotecare:

Depurare de 15 ani	4-75%	După mărimea sumei împru- mutate.	Depurare de 40 ani	8-15%	După mărimea sumei împru- mutate.
„ „ 22 „	4—0%		„ „ 46 „	2-96%	
„ „ 30 „	3-75%		„ „ 50 „	2-85%	
„ „ 32 „	3-50%		„ „ 60 „	2-65%	
„ „ 33 „	3-30%		„ „ 65 „	2-33%	
„ „ 35 „	3-25%		„ „ 70 „	2-30%	

In plăți se cuprinde nu numai interesele și spesele de ad-
ministrare ci și depurațiunea din capital.

— Biurou aradan de informațiuni. —

Posesori KLONDA și SZATMÁRY

ARAD, Strada Salacz Nr. 3.

Biuroul de arhitectură

al lui

BIRÓ ERNŐ, arhitect

— ARAD, Eötvös-utca 17 —

Pregătește ori-ce fel de planuri
și acceptază tot felul de lucru apar-
ținător in sfera arhitecturii mai

217

inalte.

Imprumuturi de bani pe amortisare

mijloace pe lângă condițiile cele mal av ntajouse, pe moșii și
case in orașe cu 4,3, 4,5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30 și 50 de ani

ad-că in camătă e socotită atât camăta cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să
facă împrumuturi hipotecare.

Imprumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile hipo-
tecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealabile
nu sunt, tacsele mi le socotesc ulterior.

Pentru deslușiri mai detaliata a se adresa la

HERZOG SANDOR

Arad. str. Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.

220

